

תפ"ח (חיפה) 6462-02-23 - מדינת ישראל נ' מוחמד מוסלח

תפ"ח (חיפה) 6462-02-23 - מדינת ישראל נ' מוחמד מוסלח מחוזי חיפה

תפ"ח (חיפה) 6462-02-23

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

נגד

מוחמד מוסלח

מחמד מחאמיד

בית המשפט המחוזי בחיפה

[09.10.2024]

לפני הרכב כבוד השופטים: יחיאל ליפשיץ [אב"ד] גלית ציגלר, שמואל מנדלבוים

באמצעות בא כוחו - עו"ד באסם קנדלפת (מטעם הסניגוריה הציבורית)

גזר דין בעניינו של הנאשם מס' 2

השופט יחיאל ליפשיץ:

כללי

הנאשם 2 (להלן גם: הנאשם), יליד 1994 ותושב היישוב מועאווייה, הורשע על פי הודייתו בעבירות ביטחון שעיקרן קשירת קשר למעשה טרור של ביצוע רצח בנסיבות מחמירות, וכן הכנה למעשה טרור של רצח בנסיבות מחמירות, והכל בנוגע לתוכנית שקשר עם הנאשם האחר בכתב האישום ומטרתה הייתה רצח חיילים. הרשעת הנאשם הייתה במהלך שמיעת הראיות ולאחר שהצדדים הודיעו על הסדר טיעון במסגרתו תוקן כתב האישום. ההסדר לא כלל הסכמות עונשיות.

בהליך הועמדו לדין שני נאשמים - הנאשם שלפנינו וכן נאשם נוסף שהוא הנאשם 1, יליד 1998 ותושב מועאווייה אף הוא. ההליך כנגד הנאשם 1 ממשיך להתנהל, ולכן נבהיר כי חרף אזכור הנאשם 1 בגזר הדין, אין בכך כל קביעה משפטית בעניינו וברור מאליו כי עומדת לו חזקת החפות. במילים אחרות, גזר הדין מבחינה משפטית ומכל בחינה אחרת נוגע וקובע קביעות אך ורק בנוגע לנאשם 2.

כתב האישום המתוקן כלל שני אישומים הנוגעים לנאשם (אישום 1 ואישום 2), אך כחלק מהסדר הטיעון הבהירה המאשימה כי לא תבקש להוכיח את עובדותיו של האישום השני ולכן הוא זוכה מהמיוחס לו באישום זה. עיקרי כתב האישום המתוקן

בחלק המבוא של כתב האישום המתוקן צוין כי בין הנאשמים הייתה במועדים הרלוונטיים היכרות מוקדמת. החל מחודש 9/2022 היה הנאשם 1 חבר בקבוצות שונות בטלגרם בהן הוא נחשף לתוכן המזוהה עם ארגוני הטרור חמאס והג'יהאד האסלאמי ואשר כלל הצהרות של הארגונים, תכני תמיכה בשהידים וכן תכני חדשות ותכנים לאומניים פלסטיניים. ביום 7.9.22 פנה אל הנאשם 1 פעיל חמאס אשר כינה עצמו "פג'ר" באמצעות הפייסבוק והציג עצמו כתושב רצועת עזה. פג'ר עשה זאת במטרה לגייס את הנאשם 1 לפעילות הארגון. במסגרת השיחה לעיל ביקש פג'ר מהנאשם 1 שיסייע "להם" וכן ביקש ממנו להמשיך את התקשורת ביניהם באפליקציית טלגרם המאובטחת יותר. עוד ביקש פג'ר מהנאשם 1 לפתוח חשבון בכינוי "חמיס" והבטיח שתמורת הסיוע שלו יועברו לו סכומי כסף גדולים ויהיה לנאשם 1 "מעמד גדול". בהמשך לאמור לעיל, ביקש פג'ר מהנאשם 1 לתקשר עמו באפליקציות מאובטחות יותר והנאשם 1 עשה כן והמשיך לשוחח עם פג'ר במספר הזדמנויות, במהלכן אמר פג'ר לנאשם 1 כי יציג לו את הממונה עליו המכונה "נאצר" (נאצר ופג'ר יכוננו להלן גם פעילי החמאס). בהמשך, במהלך חודש 10/22, התנהלה שיחה טלפונית משולשת בין הנאשם 1, פג'ר ונאצר, במהלכה נאמר לנאשם 1 מפורשות כי השניים פעילים בגדודי עז-אלדין אלקסאם של החמאס. הנאשם 1 המשיך את הקשר עם פג'ר ונאצר גם בהמשך. בשלב מסוים במהלך השיחות לעיל, שאל הנאשם 1 כיצד יוכל לסייע, ובתגובה פג'ר ונאצר ביקשו מהנאשם 1 לבצע פיגוע במהלכו הנאשם 1 יניח מטען נפץ אותו יקבל, במקום עמוס באזרחים יהודים, ביום הבחירות לכנסת במהלך חודש נובמבר 2022. הנאשם 1 הסכים לכך. במסגרת הקשר לעיל לביצוע הפיגוע, ביקש נאצר מהנאשם 1 לאתר אדם נוסף עליו ניתן לסמוך ואשר יוכל לסייע בביצוע הפיגוע. בהמשך לכך ועובר ליום 2.10.22 פנה הנאשם 1 אל הנאשם 2, שיתף אותו בתוכנית הקשר והציע לו להצטרף אליו למימוש התוכנית. הנאשם 2 הסכים לבקשתו של נאשם 1. בהמשך לאמור לעיל, הציע הנאשם 2 לנאשם 1 כי השניים יתקשרו לפעילי החמאס "פג'ר" ו"נאצר", עוד בטרם נאשם 1 יציג לפני השניים את נאשם 2, וזאת על מנת לבחון את רצינותם וכדי לוודא שאכן מדובר בפעילי חמאס ולא בסוכני שב"כ. בהמשך לכך, עובר ליום 2.10.22 התקשר הנאשם 1 אל פעילי החמאס בנוכחות נאשם 2. במהלך השיחה פעילי החמאס חזרו והציגו בפני נאשם 1 את פרטי הקשר לביצוע הפיגוע, והנאשם 2 שמע את האמור, מבלי שנאשם 1 הציג לפני פעילי החמאס. בשלב מסוים במהלך השיחה ומבלי שפעילי החמאס שמעו, אמר הנאשם 2 לנאשם 1 שיציע לפעילי החמאס לבצע את הפיגוע כנגד חיילים ולא כנגד אזרחים. הנאשם 1 עשה כן, ופעילי החמאס סרבו להצעה ואמרו כי תכניתם היא לבצע פיגוע כנגד אזרחים. בעקבות האמור, נוכח חשדם של הנאשמים כי פג'ר ונאצר אינם רציניים בכוונות להוציא לפועל את הפיגוע, או לחילופין כי מדובר בסוכנים של שירותי הביטחון הכללי, הם החליטו לא לקדם עימם את הקשר לביצוע הפיגוע, אלא לבצע פיגוע כנגד חיילים, בעצמם, כפי שיפורט בהמשך. עם זאת, המשיך הנאשם 1 להיות בקשר עם פג'ר. בהמשך לאמור לעיל, ביום 14.10.22, נסע הנאשם 1 לכפר בורקין ברשות הפלסטינאית ורכש שם תת מקלע. בהמשך, הציג הנאשם 1 את הנשק לנאשם 2 בהיותם סמוך לביתם, והנשק הוחזק ברשות הנאשם 1 בביתו או סמוך לשם. עוד בהמשך רכש הנאשם 1 תחמושת לנשק לעיל, וביום 15.10.22 נסעו הנאשמים יחד לשטח פתוח צפונית לכפר מועאוויה כשהנשק והתחמושת ברשותם, ירו בנשק, ולאחר מכן המשיך הנאשם 1 להחזיק את הנשק ברשותו.

בתחילת חודש נובמבר 2022 או בסמוך לכך, פנה הנאשם 1 אל נאשם 2 והציע לו לבצע פיגוע כנגד חיילי צה"ל, במסגרתו יגרמו הנאשמים למותם של חיילי צה"ל באמצעות ירי, יחטפו את כלי הנשק של החיילים וימכרו אותם (להלן: הפיגוע כנגד החיילים). הנאשם 2 אשר היה מעוניין בגניבת כלי הנשק ומכירתם, הסכים לתוכנית הפיגוע כנגד החיילים במלואה (להלן: הקשר, או - הקשר לביצוע הפיגוע כנגד החיילים). הפיגוע כנגד החיילים הוא מעשה טרור כהגדרתו בחוק המאבק בטרור, תשע"ו - 2016 (להלן: חוק המאבק בטרור).

במסגרת הקשר, סיכמו הנאשמים שיבצעו את הפיגוע כנגד החיילים באמצעות תת המקלע שהוזכר לעיל, ולצורך מימוש הקשר ביצעו הנאשמים מעשים שונים שיש בהם משום הכנה לביצוע הפיגוע החל מסוף חודש אוקטובר לערך ועד למועד מעצרו של נאשם 1 ביום 27.12.22 -

(-) במספר הזדמנויות בחנו תחנות אוטובוס שונות בדרך שבין כפר קרע לגבעת עדה ולאורך כביש 65, כאשר לבסוף החליטו לבצע את הפיגוע כנגד החיילים בתחנת אוטובוס סמוכה לבסיס האימונים של חטיבת גולני הנמצא באזור הסמוך לכפר קרע, ושעל פי בדיקת הנאשמים עמוסה בחיילי צה"ל בעיקר בימי חמישי;

(-) באמצע חודש דצמבר וכחלק ממעשי ההכנה לביצוע הפיגוע כנגד החיילים, ניסו לאתר ולרכוש מכונית שנפסלה לשימוש בישראל כדי שזו תשמש אותם לביצוע הפיגוע באופן שיקשה על גילוי זהותם. הנאשם 1 אף פנה לשם כך לאדם בברטעה המזרחית, אולם ללא הצלחה;

(-) הנאשם 1 הציג לאדם נוסף את תכנית הקשר וביקש לצרפו לקשר. האדם הנוסף הסכים לכך, ואולם לבסוף לא צורף לקשר נוכח סירובו של נאשם 2 לצרפו לביצוע הפיגוע כנגד החיילים; ביום 27.12.22 נעצר הנאשם 1, וביום 9.1.23 נעצר הנאשם 2, מבלי שהצליחו להוציא לפועל את תכנית הפיגוע כנגד החיילים, בין היתר מאחר שלא הצליחו להשיג את המכונית לפיגוע.

התיאור העובדתי בכתב האישום המתוקן והנוגע לנאשם 2 הסתיים באמור לעיל. עם זאת, כאשר הוצג הסדר הטיעון הוסיפו הצדדים את האמור להלן שיש להביאו כבר כעת, שכן הוא חלק מהמסד העובדתי לצורך גזר הדין (ר' עמ' 177 לפרוטוקול הדיון מיום 15.7.24, פסקה 5) -

"...הנאשם 2 יטען והמאשימה לא תסתור את הטענה, כי בין התאריכים 10.12.22 ועד 17.12.22 ניסה הנאשם 1 ליצור קשר עם הנאשם 2, בשיחת טלפון סלולארית אחת, ו-7 שיחות ו-5 הודעות ווטסאפ, אולם נאשם 2 לא ענה לו, והשניים ככל הידוע למאשימה לא שוחחו באמצעות מכשירי הטלפון שלהם לאחר מכן, ועד למעצרו של הנאשם 1 בתאריך 27.12.22".

במעשיו לעיל -

(-) קשר הנאשם 2 קשר עם הנאשם 1 לבצע עבירה של רצח בנסיבות מחמירות שהוא מעשה טרור, ממניע לאומני-אידיאולוגי, במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור וכשיש במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו; ובכך עבר עבירה של קשירת קשר למעשה טרור של ביצוע רצח בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 499(א) + 301א(10) + (11) לחוק העונשין תשל"ז - 1977 (להלן: חוק העונשין) + סעיף 38(ג) (1) לחוק המאבק בטרור; (-) עשה הנאשם 2, יחד עם הנאשם 1, מעשים שיש בהם משום הכנה לביצוע הפיגוע כנגד החיילים, שהוא מעשה טרור של רצח בנסיבות מחמירות, זאת בדרך של הכנת כלי נשק בדרך של ירי, איסוף מידע לאיתור מקום מתאים לביצוע הפיגוע וביצוע פעולות לאיתור ורכישת רכב מתאים לשם כך, והכל ממניע לאומני-אידיאולוגי, במטרה לעורר פחד או בהלה בציבור וכשיש במעשה סיכון ממשי לפגיעה חמורה בגופו של אדם או בחירותו; ובכך עבר עבירה של הכנה למעשה טרור של רצח בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 28(א) + (3) + (4) לחוק המאבק בטרור + 301א(1) + (10) + (11) + 29 לחוק העונשין;

(-) הנאשם 2 נשא והוביל נשק וכן ירה באמצעותו, בצוותא עם הנאשם 1; ובכך עבר עבירות של נשיאה והובלת נשק, לפי סעיף 144(ב) רישה + סיפה + סעיף 29 לחוק העונשין, וכן של ירי מנשק חם, לפי סעיף 340א(א) + סעיף 29 לחוק העונשין.

ראיות הצדדים לעונש

מטעם הנאשם העידה אמו, שמסרה שהנאשם הוא בנה הבכור. האם תיארה כי היא עובדת כמדריכה נגד אלימות במקום מגוריהם (בנדון הוגש אישור על העסקתה כמדריכת מוגנות בחטיבת ביניים) וברוח זו היא חינכה גם את ילדיה, כמו גם על אהבה וסובלנות. האם הביעה צער עמוק על מעשי בנה, הדגישה את חומרתם ואת חשיבות החיים המשותפים בין יהודים לערבים במדינת ישראל וביקשה את רחמי בית המשפט בנוגע לענישה.

בנוסף, הוגש מסמך מטעם המחלקה לשירותים חברתיים במקום מגורי הנאשם ממנו עלה כי הנאשם נשוי ואב ל-3 ילדים. צוין כי משפחת הנאשם סובלת ממצב סוציאקונומי ירוד, וכן נסקרו הקשיים בתחום הרגשי מהם סובלים בני המשפחה, בין היתר על רקע מעצר הנאשם.

תמצית טיעוני המאשימה

המאשימה הדגישה את חומרת מעשי הנאשם וציינה כי במעשיו הוא פגע פגיעה של ממש בביטחון המדינה ובביטחון הציבור. בא כוח המאשימה היה ער לכך שחלקו של הנאשם 1 (ואנו נחזור ונדגיש, כי מדובר בחלק הלכאורי של הנאשם 1) היה משמעותי יותר (הוא זה שהיה בקשר עם החמאס בעוד שהנאשם 2 לא מואשם בכך; הנאשם 1 היה זה שיזם את הפנייה אל הנאשם 2 והציע לו להצטרף לתוכנית קיימת, וכו'), אך לצד זאת הודגש כי חרף חלקו המשמעותי יותר של הנאשם 1, הנאשם 2 ידע באופן ברור ומלא על כל פרטי התוכנית, ועל אף זאת הסכים לבצע פיגוע נגד אזרחים ישראלים. לא זו אף זו, בעוד החמאס היה מעוניין בפיגוע נגד אזרחים, הנאשם היה זה שהציע לפגוע בחיילים, ומשגורמי החמאס לא הסכימו לכך - הנאשמים סברו שהחמאס "לא רציני", ולחילופין חשדו שמדובר בסוכני שב"כ, ואז פנו "עצמאית" לדרך חדשה של מעשי הכנה לרצח חיילים ישראלים ונטילת נשקיהם. לצורך זה ערכו הנאשמים סיוורים מקדימים, בחרו מקום מתאים לפיגוע וניסו לאתר רכב שימש אותם לכך.

בא כוח המאשימה היה ער להסכמה ולפיה הנאשם 2 פעל בסופו של דבר להתרחק מהנאשם 1, אך הפנה לעובדות כתב האישום המתוקן ולפיהן הדבר גם נבע מהקושי באיתור רכב לביצוע הפיגוע. צוין כי רק לאחר הקשיים באיתור הרכב החלה, ביום 10.12.2022, ההתרחקות של הנאשם 2 מהנאשם 1 - שנעצר ביום 27.12.22. המאשימה הפנתה לנסיבה נוספת לחומרה והיא כי הנאשם הוא אזרח ישראל, וחרף זאת הפר את חובת הנאמנות הבסיסית המצופה מכל אזרח וכן ניצל את חופש התנועה ואת יתר הזכויות הנתונות לו, והכל כדי להוציא לפועל פיגוע רצחני כנגד חיילי צה"ל. נטען כי הגם שמדובר במעשי הכנה "בלבד", הם מצויים ברף הגבוה של מעשי ההכנה וקרובים לניסיון. בא כוח המאשימה הפנה לפסיקה אליה אפנה בהמשך, ועתר למתחם אחד שבין 10 ל 15 שנות מאסר. לגבי קביעת העונש בתוך המתחם, עתרה המאשימה לענישה באמצע המתחם בשים לב, מחד גיסא, להודאת הנאשם, לחיסכון בזמן ולכך שמדובר בצעיר נעדר עבר פלילי, אך מאידך גיסא הפנתה לשיקולי התרעת היחיד והרבים.

תמצית טיעוני ההגנה ודבר הנאשם

ההגנה הייתה ערה לחומרת מעשי הנאשם. עם זאת, נטען כי יש מספר שיקולים ונתונים המקהים מחומרת מעשי הנאשם -

נטען שאי הוצאת הקשר אל הפועל לא הייתה כתוצאה מפעולת סיכול של השב"כ אלא בעיקר משום התרחקות הנאשם מהנאשם 1, כפי שהוסכם עובדתית בעת הצגת ההסדר. בא כוח הנאשם היה ער לכך שבכתב האישום המתוקן צוינה גם סיבה נוספת לאי הוצאת הקשר לפועל והיא אי מציאת רכב מושבת, אך נטען שמדובר בסיבה שמשקלה זניח, שכן לא יעלה על הדעת שהפיגוע לא יצא אל הפועל רק משום אי מציאת רכב מתאים, שכן ניתן היה להשיג רכב כזה בדרכים אחרות כגון גניבת רכב. באותו אופן נטען כי מעשי ההכנה שבוצעו אף הם מצביעים על היעדר נחישות ורצינות של ממש - מדובר במעשים שבעיקר נגעו לאיסוף נתונים גלויים וידועים לכל - כך, נתונים על אודות תחנות אוטובוס ידועים לכל מי שמתגורר באזור. משמע, מעשי הנאשם נעדרו כל תחכום והגם שהם נבעו מרעיון רע ביותר, מדובר במעשי הכנה ברף הנמוך.

ועוד בהקשר זה, נטען כי חרף החומרה הטמונה בהסכמת הנאשם להצטרף אל הנאשם 1, כאשר בוחנים כיצד באו הדברים לידי ביטוי חיצוני, בעולם ה"פיזי", מגלים כי חלקו היה שולי ומעשיו לא היו רחוקים ממחשבות בלבד שכלל אינן ענישות. בא כוח הנאשם הפנה לחלק הפאסיבי בשיחה של הנאשם 1 עם גורמי חמאס (שיחה לגביה הוא לא הועמד הנאשם שלפנינו לדין) ולכך שדווקא הצעתו לשנות את תכנית חמאס מפיגוע באזרחים לפיגוע בחיילים, יש בה נסיבה מקלה באופן מסוים שכן אחריה ניתק הקשר עם גורמי חמאס בנוגע להוצאת הפיגוע לפועל. באותו אופן, ככזה המצדיק הקלה בענישה, אף יש לראות את סירוב הנאשם לצרף אדם נוסף לקשר, שכן בכך לא הפך הקשר בין שני הנאשמים ל"כנופייה" המונה מספר מעורבים; וכך גם בהקשר לניתוק הקשר שגזר על עצמו הנאשם 2 מהנאשם 1 שאף הוא הוביל לאי הוצאת הקשר אל הפועל.

בא כוח הנאשם הדגיש את ההבדל המהותי שבין הנאשמים - הנאשם 1 היה זה שיזם המעשים והוא זה שהיה "הרוח החיה" בין השניים. מכאן נובע, לשיטת ההגנה, העונש המתון שיש לגזור על הנאשם. נטען בהקשר לעיל כי לו ישית בית המשפט את הענישה שהתבקשה (12-13 שנות מאסר), אזי הדבר יוביל לענישה בלתי סבירה שתושט על הנאשם 1 באם יורשע, ולחלופין על ענישה מכבידה מידי על הנאשם שלפנינו.

עוד נטען כי מבלי להקל ראש מחומרת מעשיו של הנאשם, עיקר המניע שלו היה כלכלי ולא בטחוני-לאומני. אין מדובר במי שמונע מאידאולוגיה עוינת למדינה ולכן סיכויי השיקום והחזרתו למוטב ממשיים.

באשר לעבירות הנשק בהן הורשע הנאשם, מדובר בעבירות עצמאיות שאינן קשורות לעבירות הביטחון ולקשירת הקשר הנוגע לרצח החיילים. זאת ועוד, חלקו של הנאשם בעבירות הנשק היה מזערי - הנאשם 1 היה זה שנסע לשטחים ורכש את הנשק, והנאשם 1 היה זה שהחזיק בנשק. חלקו של הנאשם 2 התמצה בירי חד פעמי בנשק, הא ותו לא, ולהחזקה בנשק מכוח דיני השותפות.

לגבי העונש בתוך המתחם שייקבע, הפנה בא כוח הנאשם לתנאי המאסר בהם נתונים אסירים ביטחוניים; לתקופת המעצר בה שוהה הנאשם ולתנאים הקשים; וליתר הנתונים העומדים לזכות הנאשם ובכלל זאת הודייתו, מצבו המשפחתי וקבלת האחיות על מעשיו. בסיכומו של דבר, ולאחר שהפנה לנתוני הנאשם ולכלל הנסיבות העומדות לזכותו, עתר בא כוח הנאשם לעונש בסדר גודל של שנתיים מאסר.

בדברו טרם גזר הדין (זכות המילה האחרונה) מסר הנאשם שהוא מצטער על מעשיו. הנאשם הדגיש שלא הייתה לו כוונה לפגוע במדינה והוא פעל ממניעים כלכליים.

דיון ומסקנות

אין מחלוקת על אודות חומרתם הרבה של מעשי הנאשם. מדובר בנאשם כבן 30, נשוי ואב לילדים, אזרח ישראל, אשר באופן מודע חבר לנאשם הנוסף בודעו כי הלה נמצא בקשרים עם ארגוני טרור שכל מטרתם היא השמדת מדינת ישראל וביצוע פיגועים ומעשי רצח כנגד אזרחים. אם לא די בכך, הנאשם הסכים להצטרף אל הנאשם האחר לצורך תכנית לביצוע פיגוע באזרחי מדינת ישראל. בהמשך, שינו הנאשמים את התוכנית באופן עצמאי והחליטו לבצע פיגוע כנגד חיילים. התוכנית לא נותרה רק בגדר רעיון וכפי שצוין בכתב האישום המתוקן, בתחילת חודש נובמבר 2022 פנה הנאשם 1 אל הנאשם 2 והציע כי במסגרת הפיגוע כנגד החיילים הם יירו לעבר החיילים באמצעות כלי נשק שהוחזק בפועל על ידי הנאשם 1, יחטפו את כלי הנשק של החיילים וימכרו אותם.

לא זו אף זו, השניים ביצעו מעשי הכנה שונים לקידום תכניתם והחל מסוף חודש אוקטובר לערך ועד למועד מעצרו של נאשם 1 ביום 27.12.22, בחנו השניים תחנות אוטובוס בין כפר קרע לגבעת עדה והחליטו לבצע את הפיגוע בתחנת אוטובוס סמוכה לבסיס האימונים של חטיבת גולני, שעל פי בדיקת הנאשמים עמוסה בחיילי צה"ל בעיקר בימי חמישי. בנוסף, הנאשמים ניסו במחצית חודש 12/22 לאתר רכב שישמש אותם לצורך הפיגוע אך כשלו בכך. יוזכר כי לנאשם מיוחסות גם עבירות נשק, אמנם לא בהקשר של חוק המאבק בטרור ואמנם חלקו בעבירות אלה היה קטן באופן יחסי, אך מעשיו בהקשר זה מצביעים על נגישותו (גם אם באמצעות הנאשם 1) לנשק.

כאמור לעיל, חומרת מעשי הנאשם ברורה; והערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות הם השמירה על בטחון המדינה ותושביה. מידת הפגיעה בערכים - גבוהה מאוד. מדובר במי שביקש לרצוח חיילים מתוך מטרה לפגוע בבטחון המדינה. גם אם נתעלם ולו לרגע מהמניעים הביטחוניים, עצם הכוונה לרצח היא חמורה עד מאוד ואפנה בהקשר זה לדברים שצוינו בע"פ 5170/23 קובס נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (22.10.23)

"הקשר שקשרו המערערים נועד לשם ביצוע שני מעשי רצח שונים. סבורני כי אין עוד צורך להכביר במילים על אודות חומרתה של עבירת הרצח, שכן נכתבו כבר תְּלִי תְּלִים של פסקי דין בעניינה. די אפוא, לטעמי, בניסוחו התמציתי והקולע של השופט י' אלרון בנדון: "יש להשמיעו בקול רם וצלול - עבירת הרצח הייתה, ונותרה, החמורה שבספר החוקים; העונש שניתן לגזור בגינה היה, ונותר, החמור שבדין; עקרון קדושת החיים, עודנו נישא מעל יתר השיקולים והאינטרסים (ראו גם: דברי ההסבר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 124) (עבירות המתה), התשע"ו-2015, ה"ח 170, 972)"

(ע"פ 1213/21 וואסה נ' מדינת ישראל, פסקה 24 [פורסם בנבו] (11.08.2022)). הווה אומר, כי המערערים קשרו קשר לביצוע עבירה מן החמורות ביותר שיש, ביחס לשני גורמים שונים בהם חשד קובס. בכך יש כדי להשפיע, באופן ממשי, על המשקל שיש לייחס לעבירת קשירת הקשר לביצוע פשע בה הורשעו. לא למותר להזכיר, כבר עתה, כי מדובר בעבירה שבצידה קבוע עונש מאסר של 7 שנים".

צודק בא כוח המאשימה בציינו כי עבירות טרור המבוצעות על ידי אזרחי ישראל נושאות בחובן חומרה יתרה, שכן מעבר להפרת האמון הבסיסית במעשי הנאשם הוא ניצל את חופש התנועה ואת יתר הזכויות המוקנות לאזרחים כדי לקדם את תכניתו.

העבירה העיקרית בה הורשע הנאשם היא, כאמור, הכנה לביצוע מעשה טרור, לפי ס' 28(א)(3) לחוק המאבק בטרור בצירוף ס' 301א(10)+(11) לחוק העונשין. כפי שצוין בדברי ההסבר לחוק המאבק בטרור עבירה זו מהווה חריג לכלל ולפיו מעשי הכנה אינם ברי ענישה. הגבול התחתון לאחריות פלילית נקבע על פי רוב בשלב הניסיון, אך המחוקק קבע חריגים לכלל לעיל במקרים כגון העבירה בה עסקין כעת וכן בעבירות נוספות (לדוגמה מעשה הכנה לעבירת ריגול, לפי ס' 116 לחוק העונשין), במקרים בהם משקלו של הערך החברתי שעלול להיפגע כתוצאה של ביצוע העבירה - אם תושלם - הוא משמעותי; כאשר קיימת סכנה מיוחדת במעשה ההכנה כשלעצמו; או כאשר טמונה סכנה מיוחדת בקרבת מעשה ההכנה לשלב ביצוע העבירה. האינטרס הציבורי בסיכול מעשי טרור הוא ברור ומכאן ההצדקה לאיסור שנקבע לעבירת ההכנה [ולהרחבה בנדון ר' הדיון שנערך בת"פ (מחוזי ירושלים) 55227-01-17 מדינת ישראל נ' עיאד (החלטה מיום 25.5.17)].

יוער כי העונש המרבי בגין עבירת ההכנה למעשה טרור הוא 15 שנות מאסר; העונש המרבי בגין עבירת קשירת קשר למעשה טרור של רצח הוא 14 שנות מאסר; והעונש המרבי על עבירות הנשק בהן הורשע הנאשם הוא 10 שנות מאסר.

לצד זאת, החומרה היתרה שצוינה לעיל סויגה, גם אם במידת מה, נוכח ההסכמה העובדתית ולפיה בין התאריכים 10.12.22 ועד 17.12.22 ניסה הנאשם "להתנתק" משותפו (בכפוף לאמור בכתב האישום ולפיו התוכנית לפיגוע בחיילים לא יצאה אל הפועל בין היתר מאחר והשניים לא הצליחו למצוא את המכונית לפיגוע). יודגש, כי אין לראות באמור בכך חזרה מכוונתו של הנאשם להוציא לפועל את תכניתו, אך יש בכך, אולי, להעיד על היעדר מסוים של נחישות מצדו ועל המתחם לשקף זאת. נוסף על כך, יש לתת משקל מסוים לעובדה שכל ההתרחשות העבריינית בה היה הנאשם מעורב, לא החלה ביוזמתו אלא כתוצאה מפנייתו של הנאשם 1 אליו. נתונים אלה מיתנו כאמור, ולו באופן יחסי, את גבולות המתחם אותו קבענו.

טענה נוספת שעלתה בין השורות בטיעוני ההגנה וכן בדברי הנאשם טרם גזר הדין, היא כי מניע הנאשם היה כלכלי, ומכאן שיש - לשיטת הנאשם - להקל בעונשו. איני סבור שיש בטיעון זה כדי להביא להקלה בעונש. יוזכר כי הנאשם הורשע, על פי הודייתו, בעבירות טרור חמורות. מכאן, שהוא הודה בין היתר גם ביסוד הנפשי ובכלל זאת המניע הלאומני-אידיאולוגי וכן בכך שמטרתם הייתה לזרוע פחד ובהלה בציבור. אזכיר, כי הנאשם היה מודע היטב לקשר של הנאשם 1 לארגוני הטרור, ומשכך טענתו בנוגע למניע הכלכלי היא היתממות לשמה נוכח תוצאות מעשיו לו היו מתמשים. זאת ועוד, גם אם המניע של הנאשם היה "מעורב" אין בכך לטעמי כדי להצדיק הקלה בענישה. מדובר במי שראה מראש את התרחשות התוצאות באופן וודאי או קרוב לכך, ולכן הוא מוחזק כמי שהייתה לו מטרה לכך. לכל היותר ניתן לטעון כי מדובר במי שמוכן לרצוח עבור בצע כסף, וספק אם טיעון זה משמש לזכותו.

לגבי מדיניות הענישה הנהוגה, הפנתה המאשימה לפסק דין בודד (תפ"ח (מחוזי באר שבע) 48112-12-17 מדינת ישראל נ' אבו ג'ודה (1.4.19)). באותו מקרה נגזר על הנאשם מאסר עולם וכן 20 שנות מאסר במצטבר, בגין אישום שנגע לרצח החייל סמ"ר רון קוקיה ז"ל וכן בגין אישום נוסף, מוקדם בסדר הזמנים שדומה במידה מסוימת לענייננו, ובמסגרתו קשר הנאשם קשר וכן ביצע פעולות הכנה לחטיפת חיילים (כן ר' בנדון פסק הדין בערעור שהתייחס לסוגיה הנוגעת לאבחנה בין הכנה לניסיון - ע"פ 3312/19 מדינת ישראל נ' אבו ג'ודה (22.1.23)). ואולם, צודק ב"כ הנאשם בטענתו שקשה לגזור מהעניין לעיל למקרה שלפנינו, נוכח התוצאות הטראגיות ומשום שכלל מעשיו של הנאשם באותו מקרה הוגדרו כאירוע אחד. גם ההגנה לא הפנתה לפסיקה מטעמה, ועל פני הדברים אין פסיקה - ולו כזו שפורסמה - הדומה בנסיבותיה לענייננו. בכפוף לאמור לעיל אפנה למספר מקרים, שאקדים ואומר שניתנו במקרים בעלי מאפיינים קלים, ואולי קלים בהרבה, מענייננו. פסיקה זו, הגם שניתנה כאמור במקרים בעלי מאפיינים קלים מענייננו, תסייע בקביעת תרמת הענישה בענייניו בהקשר הענישתי -

כך, בתפ"ח (מחוזי י-ם) 49771-08-18 מדינת ישראל נ' קפישה (26.6.19) נדון עניינו של מי שהורשע, על פי הודייתו, בעבירות של הכנה למעשה טרור שהוא רצח, כניסה לישראל שלא כדין והחזקת סכין. הנאשם, תושב חברון, החליט לבצע פיגוע התאבדות על רקע לאומני בירושלים במהלכו התכוון להרוג יהודי והצטייד לשם כך בסכין. הוא הגיע לעיר העתיקה בירושלים, שוטט בה במשך כשעתיים אך החליט לדחות את ביצוע הפיגוע למחרת וחיפש מקום ללון. בסמוך לחצות הבחינו בו שוטרים, הוא ניסה להימלט ונתפס לאחר מרדף קצר. במסגרת ההסדר הוסכם כי המאשימה תגביל עצמה ל- 4.5 שנות מאסר. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל 8 שנות מאסר בפועל, והשית 50 חודשי מאסר בפועל (צעיר יליד 1992, הודה כאמור, לחובתו 3 הרשעות קודמות בעבירות ביטחון וכן ריצה מאסרים). ערעור שהוגש לבית המשפט העליון נדחה (ע"פ 5688/19 קפישה נ' מדינת ישראל (26.9.19));

בתפ"ח (מחוזי ב"ש) 37179-02-15 מדינת ישראל נ' קאדי (31.3.16) ובתפ"ח (מחוזי באר שבע) 37156-02-15 מדינת ישראל נ' מוסא (15.3.16), נדון עניינם של שני תושבי עזה שהורשעו בעבירות של קשירת קשר לפשע (רצח); ודין מסתנן מזוין, לפי ס' 4 לחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד-1954 - שהעונש המרבי הקבוע בצידה הוא 15 שנות מאסר. השניים קשרו קשר לחדור לתחומי המדינה כשהם חמושים בסכין על מנת לדקור חייל צה"ל או יהודי. לאחר שחצו את הגדר מעזה לתחומי המדינה ובטרם הספיקו לבצע את זממם נעצרו השניים על ידי כוחות צה"ל. בעניינו של מוסא, שהיה הדומיננטי מבין השניים, נקבע מתחם בין 4 ל 8 שנים ודינו נגזר ל 5 שנות מאסר (צעיר, הודה טרם שמיעת ראיות, נעדר עבר); ואילו בעניינו של קאדי, שחלקו קטן יותר, נקבע מתחם בין 3 ל 7 שנות מאסר ודינו נגזר ל 4 שנות מאסר בפועל (צעיר, הודה, נעדר עבר);

בשים לב לנסיבות ביצוע העבירות בהן הורשע הנאשם; לערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם; ולמדיניות הענישה הנוהגת, סבורני כי מתחם העונש צריך לנוע בין 8 ל-13 שנות מאסר.

לא מצאתי כי יש מקום לסטות ממתחם העונש הראוי - אם לקולה משום שיקולי שיקום ואם לחומרה משום שיקולי הגנה על הציבור.

לעניין העונש שיש להשית בתוך המתחם - בהקשר זה יש להתייחס לנסיבותיו האישיות של הנאשם, לקולה ולחומרה, וכן לנתונים המנויים ברובם בס' 40 יא' לחוק העונשין. בהקשר זה יש להביא לזכות הנאשם את הודאתו וקבלת האחריות על מעשיו. יודגש, כי אלמלא הודאתו זו וקבלת האחריות על מעשיו, היה עונשו של הנאשם כבד יותר באופן משמעותי. עוד שקלתי לזכות הנאשם את נתוניו האישיים והמשפחתיים כפי שהוצגו לפנינו, ובכלל זאת שהוא נעדר עבר פלילי. עם זאת, נוכח חומרת מעשיו משקל נתונים אלה יהיה נמוך באופן יחסי. לצד השיקולים המולכים להקלה בעונש, יש לזכור כי על הענישה לתת ביטוי גם לשיקולי ההרתעה ובמיוחד לשיקולי הרתעת הרבים (ור' בנדון, בשינויים המחויבים, ע"פ 6838/17 מדינת ישראל נ' פלוני (25.6.18); ע"פ 2552/14 מפארגה נ' מדינת ישראל (29.10.15)).

נוכח האמור לעיל, אמליץ לחבריי להשית על הנאשם את רכיבי הענישה הבאים:

(-) 9 שנות מאסר בפועל, החל מיום מעצרו - 9.1.23;

(-) מאסר לתקופה של 12 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או נשק שהיא פשע;

(-) מאסר לתקופה של 6 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או נשק מסוג עוון.

י. ליפשיץ, שופט
[אב"ד]
השופטת גלית ציגלר:
מסכימה.

ג. ציגלר, שופטת
השופט שמואל מנדלבוים:
מסכים.

ש. מנדלבוים, שופט
הוחלט פה אחד להשית על הנאשם את רכיבי העונש הבאים:

(-) 9 שנות מאסר בפועל, החל מיום מעצרו - 9.1.23;
(-) מאסר לתקופה של 12 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או נשק שהיא פשע;
(-) מאסר לתקופה של 6 חודשים, על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו והתנאי הוא כי הנאשם לא יעבור עבירת אלימות או נשק מסוג עוון.
זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.
ניתן היום, ז' תשרי תשפ"ה, 09 אוקטובר 2024, בנוכחות הצדדים.

ש. מנדלבוים, שופט

ג. ציגלר, שופטת

י. ליפשיץ, שופט
[אב"ד]